

Nasveti za lastnike gozdov glede sanacije posledic žledoloma v februarju 2014

17. 2. 2014

1. Varnost ljudi je prva prioriteta

Kdor dela v gozdu ni varen, naj se sam ne loteva odstranjevanja poškodovanega drevja. Polomljeno drevje je pod velikimi nateznimi napetostmi, zato prihaja pri nepravilnem delu z motorno žago do usodnih poškodb pri sečnji. Odstranjevanje drevja naj bo v takih primerih prepuščeno usposobljenim delavcem.

Po prizadetih krajevnih enotah v Zavodu načrtujemo izvedbe demonstracij varnega dela sečnje v ujmah poškodovanega drevja. Termini in lokacije tečajev so redno objavljeni na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije. Na spletni strani Zavoda so na razpolago za tiskanje tudi zgibanke z nasveti za varno delo v gozdu ter opozorilna tabla za delo v gozdu (<http://www.zgs.si/slo/delovna-podrocja/gozdna-tehnika/varno-delo-v-gozdu/index.html>). Na krajevno pristojnih izpostavah Zavoda lahko dobite informacije o registriranih izvajalcih gozdarskih del.

2. Vzpostavitev prevoznosti gozdnih prometnic

Prve aktivnosti so usmerjenje v vzpostavitev prevoznosti gozdnih cest, protipožarnih presek in gozdnih vlak. Dela na vzpostavitvi prevoznosti usmerja ZGS usklajeno z občinami. **Prednost imajo gozdne ceste, ki odpirajo kmetije in zaselke ter pomembne infrastrukturne objekte ter ceste, kjer se bo lahko takoj začela sanacija.** V normalnih razmerah so za odstranjevanje podrtega drevja na gozdne ceste odgovorni lastniki gozdov. Ker gre tokrat za izredne razmere, bo vzpostavitev prevoznosti gozdnih cest praviloma potekala prek občin z izvajalci, ki so bili izbrani na razpisih za redno vzdrževanje gozdnih cest. Lastniki oz. v državnih gozdovih koncesionarji lahko tudi samoiniciativno začnejo z vzpostavljanjem prevoznosti, vendar mora delo potekati usklajeno z Zavodom, ki usmerja vzpostavitev prevoznosti gozdnih prometnic.

Nekatera poškodovana območja bo treba tudi na novo odpreti z gozdnimi prometnicami. Lastniki naj se v teh primerih obrnejo na lokalno pristojne izpostave Zavoda.

Na gozdnih vlakih so dolžni prevoznost vzpostaviti lastniki gozdov oziroma v državnih gozdovih pooblaščen koncesionarji.

Vzpostavitev prevoznosti protipožarnih prometnic prednostno zagotavljajo lastniki gozdov. Dela so financirana iz sredstev vlaganj v gozdove RS.

3. Posek poškodovanega drevja ter preventivna varstvena dela v gozdovih

Po umiritvi razmer velja, da lastnik gozda lahko posek močno poškodovanega drevja in preventivna varstvena dela opravi tudi brez odločbe Zavoda za gozdove Slovenije, mora pa o tem predhodno obvestiti Zavod, oziroma mu mora biti posek močno poškodovanega drevja določen z odločbo Zavoda.

Posekati in izdelati je treba vse močno poškodovano drevje ter les izpeljati iz gozda. Vzpostaviti je treba gozdno higieno.

Močno poškodovana drevesa so vidno poškodovana drevesa zaradi posledic žledoloma oz. snegoloma in sicer da so izravana, odlomljena, prelomljena, močno nagnjena ali imajo močno poškodovane krošnje

(več kot 1/3 polomljene krošnje pri iglavcih ter več kot 60 % oziroma na najbolj poškodovanem območju več kot 80 % poškodovane krošnje pri listavcih.

Vzpostavitev gozdne higiene je pospravilo polomljenih vrhov iglavcev v primerih, ko posek dreves brez vrhov ni potreben, ter pospravilo močno poškodovanih tanjših dreves iglavcev. Vrhove in debelca je treba razžagati in zložiti na kupe ali odpeljati iz gozda.

4. Odločbe za posek močno poškodovanega drevja

Zavod bo za najbolj poškodovana območja gozdov z razdrobljeno posestjo praviloma izdal **generalne odločbe za posek** močno poškodovanega drevja. Na manj poškodovanih gozdovih in v večjih enolastniških posestih bo Zavod lastnikom gozdov praviloma izdal **individualne odločbe za posek**.

V generalnih odločbah bo določeno območje, v katerem je treba opraviti sanitarno sečnjo in preventivna varstvena dela ali zagotoviti njihovo izvedbo. Generalne odločbe bodo objavljene na internetni strani Zavoda za gozdove Slovenije, na oglasnih deskah krajevnih enot in revirnih pisarn, na krajevno običajen način in na oglasni deski e-uprave (Državni portal Republike Slovenije). Odločba se šteje za vročeno po 15 dneh po objavi na e-portalu <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/oglasnaDeska.euprava> in na oglasni deski organa, ki je odločbo izdal.

5. Prioritete pri zagotavljanju poseka poškodovanega drevja

Sanitarna sečnja ima prednost pred redno sečnjo.

Pri sečnji poškodovanega drevja imajo prednost:

- vzpostavitev prevoznosti gozdnih cest, protipožarnih prometnic ter gozdnih vlak, ki odpirajo gozd več lastnikov.
- območja gozdov z zaščitno funkcijo, kjer poškodovana drevesa ogrožajo nižje ležeče objekte oz. infrastrukturo.
- poškodovani sestoji iglavcev, vključno z izdelavo polomljenih vrhačev in izdelavo močnejše poškodovanega drevja v letvenjakih in tanjših drogovnjakih iglavcev (vzpostavitev gozdne higiene),
- poškodovano drevje ob vodotokih na poplavnih območjih,
- poškodovano drevje v okolici hudourniških strug oz. vodotokov,
- na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti rekreacijske oz. turistične funkcije.

Iglavce je potrebno posekati, izdelati in odpeljati iz gozda najkasneje pred izletom podlubnikov, ki se praviloma naselijo v poškodovane iglavce. V nasprotnem primeru lahko pričakujemo povečanje škod v gozdovih zaradi namnožitve podlubnikov.

6. Označevanje dreves za posek in strokovna pomoč lastnikom gozdov

Zavod dreves za posek na najbolj poškodovanih območjih praviloma ne bo označeval.

Pred začetkom sečnje morajo lastniki gozdov na krajevni enoti Zavoda, ki je odločbo izdala, pridobiti usmeritve za posek poškodovanega drevja.

Lastnik mora o začetku sečnje in zaključku sečnje obvestiti Zavod

Lastnik gozda dobi strokovno pomoč za izvedbo del dobi stranka pri Zavodu za gozdove Slovenije, na krajevni enoti, ki je odločbo izdala (krajevno pristojna KE).

Pred začetkom sanitarne sečnje lastnik gozda na krajevno pristojni KE pridobi usmeritve za posek močno poškodovanega drevja ter jo v primeru uporabe tehnologije strojne sečnje obvesti o tej nameri. Lastnik gozda krajevno pristojno KE takoj obvesti o začetku sečnje ter ji v roku 8 dni po izvedenih ukrepih in ureditvi sečišča javi količinsko in vrstno sestavo sanitarne sečnje in poroča o drugih ukrepih.

7. Prevoznice za prevoz posekanega poškodovanega drevja

Predvideva se, da bo državni zbor razglasil »moratorij« na uporabo prevoznic do 30. 4. 2015 na celotnem območju Slovenije. Dokler moratorij ne bo sprejet z zakonom, je uporaba prevoznic obvezna na način, ki ga določa zakon o gozdovih.

8. Dela za preprečitev namnožitve podlubnikov

Za žledolome in snegolome je značilno, da prevladujejo poškodbe na listavcih. Ker posek poškodovanih listavcev ni nujen za zagotovitev oziroma ohranjanje biotskega ravnovesja, lahko poteka dalj časa. Da se les ne bo razvrednotil, priporočamo posek močno poškodovanih listavcev do konca leta 2014.

Ponekod je več iglavcev s polomljenimi vrhovi ter poškodb v mladih sestojih iglavcev. Zaradi nevarnosti namnožitve podlubnikov bo Zavod lastnikom posek in izdelavo močno poškodovanih iglavcev ter vzpostavitev gozdne higiene odredil praviloma z rokom izvedbe do 15. 5. 2014 (na Krasu do 1. 5. 2014). To je zakonski rok za izvedbo poseka s podlubniki nenapadenega drevja iz zimske sečnje (od 1. novembra do 31. marca). V kolikor močno poškodovani iglavci iz objektivnih razlogov (npr. slabe vremenske razmere) do roka ne bodo posekani in izdelani ter les odpeljan iz gozda, je treba z odločbo določene ukrepe opraviti oziroma zagotoviti njihovo izvedbo čim prej, najpozneje pa v 21 dneh po odkritju žarišča podlubnikov. To je v 21 dneh po odkritju s podlubniki napadenih poškodovanih iglavcev. Lastniki v ta namen spremljajo stanje poškodovanega gozda najmanj ob koncu zime in ob začetku poletja. V obdobju od 1. aprila do 31. oktobra (obdobje poletne sečnje) lastniki spremljajo stanje gozdov s poškodovanimi iglavci enkrat mesečno.

9. Načrt sanacije poškodovanih gozdov in sofinanciranje sanacijskih del

Zavod bo za poškodovane gozdove predvidoma v dveh mesecih pripravil načrt sanacije. Zavod in Ministrstvo za kmetijstvo in okolje si bosta prizadevala za pridobitev potrebnih dodatnih sredstev za sanacijo. V dosedanjih ujmah so bila v primeru, ko so bila sredstva odobrena v zadostni višini, lastnikom gozdov so-financirana dela za obnovo poškodovanih gozdov in preventivna dela za varstvo pred podlubniki. To so izdelava polomljenih vrhačev iglavcev, potrebna obnova gozdov s sajenjem oz. setvijo, zaščita sadik pred divjadjo, nujna negovalna dela, dodatni stroški poseka poškodovanega drevja na površinah za obnovo ter dela na gozdnih prometnicah na površinah za obnovo. V kolikor sredstev ne bo dovolj, bomo prednostno sofinancirali dela preventivnega varstva in obnove gozdov s sajenjem oz. setvijo ter potrebno zaščito sadik pred divjadjo. Dinamika izvajanja del za obnovo gozdov s sajenjem oz. setvijo bo prilagojena razpoložljivim proračunskim sredstvom za vlaganja v gozdove. Kjer bo le mogoče, bomo obnovo gozdov zagotavljali po naravni poti.

10. Skupaj smo učinkovitejši

Strokovni delavci ZGS bomo vso pozornost posvetili svetovanju lastnikov poškodovanih gozdov ter po potrebi organizirali srečanje lastnikov z določenih območij. Svetujemo, da se zlasti v razdrobljeni zasebni posesti, lastniki gozdov povežejo med seboj. Lahko najamejo skupnega izvajalca gozdarskih storitev, se uspešno dogovorijo za potrebna dela na gozdnih prometnicah, si pomagajo pri določitvi mej med posestmi in s skupnim nastopom na trgu lesa in storitev dosežejo tudi ugodnejši finančni rezultat.

Zavod za gozdove Slovenije